

ધોરણ - 6

વિજ્ઞાન

પાઠ : 8 શરીરનું હલનચલન

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન 1. ખાલી જગ્યા પૂરો :

- (1) અસ્થિઓના સાંધા શરીરને હલનચલન માં મદદ કરે છે.
- (2) અસ્થિઓ અને કાસ્થિ સંયુક્ત રીતે શરીરનું કંકાલ બનાવે છે.
- (3) કોણીનાં હાડકાં મિજાગર સાંધા વડે જોડાયેલ હોય છે.
- (4) ગતિ કરતી વખતે સ્નાયુ ના સંકોચનથી હાડકાં ખેંચાય છે.

પ્રશ્ન 2. નીચેનાં વિધાનોની આગળ સાચાં [T] અને ખોટાં [R] લખો :

- (1) બધાં પ્રાણીઓની ગતિ અને ચાલ એકસમાન હોય છે. :- [F]
- (2) કાસ્થિ એ અસ્થિની સાપેક્ષમાં કઠણ હોય છે. :- [F]
- (3) આંગળીઓનાં હાડકાંમાં સાંધા હોતા નથી. :- [F]
- (4) અગ્ર બાહુમાં બે અસ્થિ હોય છે. :- [T]
- (5) વંદામાં બાહ્ય કંકાલ જોવા મળે છે. :- [T]

પ્રશ્ન ૩. કલમ 'I'માં આપેલ શબ્દોને કોલમ 'II'માં આપેલા એક અથવા વધારે વિધાન સાથે જોડો :

કોલમ 'I'	કોલમ 'II'
ઉપલું જડબું	શરીર પર પાંખો હોય છે.
માછલી	બાહ્ય કંકાલ હોય છે.
પાંસળીઓ	હવામાં ઊડી શકે છે.
ગોકળગાય	એક અચલ સાંધો છે.
વંદો	હૃદયનું રક્ષણ કરે છે.
	અત્યંત ધીમી ગતિથી ચાલે છે.
	તેનું શરીર ધારારેખીય હોય છે.

ઉત્તર:

કોલમ '૧'	કોલમ '૧'
ઉપલું જડબું	એક અચલ સાંધો છે.
માછલી	તેનું શરીર ધારારેખીય હોય છે.
પાંસળીઓ	હૃદયનું રક્ષણ કરે છે.
ગોકળગાય	બાહ્ય કંકાલ હોય છે. અત્યંત ધીમી ગતિથી ચાલે છે.
વંદો	બાહ્ય કંકાલ હોય છે. હવામાં ઊડી શકે છે. શરીર પર પાંખો હોય છે.

પ્રશ્ન 4. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :

(1) ખલ-દસ્તા સાંધો એટલે શું?

ઉત્તર : જે સાંધામાં એક હાડકાનો દડા જેવો ગોળ ભાગ બીજા હાડકાના પોલાણવાળા ભાગમાં ગોઠવાયેલ હોય છે, જેનાથી સાંધા આગળ બધી જ દિશાઓમાં હલનચલન થઈ શકે તે સાંધાને ખલ-દસ્તા સાંધો કહે છે. ખભા આગળના બે હાડકાંના જોડાણમાં ખલ-દસ્તા સાંધો છે.

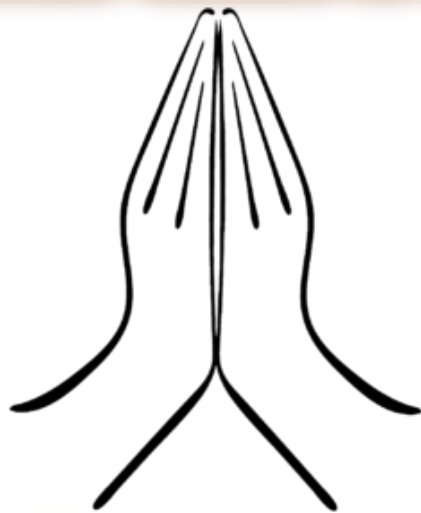
(2) ખોપરીનું કયું અસ્થિ ગતિ (હલનચલન) કરે છે?

ઉત્તર : ખોપરીનું નીચલા જડબાનું અસ્થિ ગતિ (હલનચલન) કરે છે.

(3) આપણી કોણી પાછળની તરફ કેમ વળી શકતી નથી?

ઉત્તર : આપણી કોણી પાછળની તરફ વળી શકતી નથી. કારણ કે, કોણીનું હાડકું મિજાગરા સાંધાથી જોડાયેલું છે, જે ફક્ત આગળની દિશામાં જ વળી શકે છે.

THANKS

FOR WATCHING